

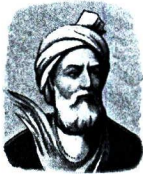
بند روایتی

بند روایتی یا روایی؛ نوشته‌ای است که در آن نویسنده یک رویداد یا خاطره‌ای را تعریف می‌کند. در بندهای روایتی، توجه به چند نکته اهمیت دارد: (۱) نویسنده می‌تواند موضوع نوشته را از زبان خود یا دیگری بیان کند؛ به بیان دیگر، راوی داستان می‌تواند خود نویسنده باشد یا از زبان شخص دیگری ماجرا را نقل کند. (۲) لحن نوشته به انتخاب نویسنده می‌تواند دوستانه باشد یا خیلی رسمی، یا اینکه گفتاری باشد یا نوشتاری. مهم این است که در کل نوشته، همان لحن استفاده شود. (۳) در بند روایتی، رویدادها یکی پس از دیگری به دنبال هم می‌آیند؛ بنابراین رعایت ترتیب مطالب مهم است. (۴) زمان جمله‌ها باید در کل نوشته ارتباط منطقی داشته باشد؛ یعنی این‌طور نباشد که یک جمله را به زمان گذشته بنویسیم و جمله‌ی بعدی مربوط به جمله‌ی آینده یا حال باشد. **۷۱**

تاریخ ادبیات

ابوالقاسم فردوسی، شاعر حماسه‌سرای ایرانی در قرن چهارم هجری قمری بود. اثر بارز او «شاهنامه» است که فردوسی حدود سی سال برای سرودن آن زحمت کشیده است. فردوسی با این اثر زبان فارسی را زنده نگه داشت. **۷۲**

دکتر مجیدالدین میر فخرایی معروف به گلچین کیلانی در ۱۱ دی ۱۲۸۸ در رشت متولد شد. او شاعر کیلانی است. طبیعت کیلان، تاکلی و طراوت خاصی به شعرهای او داده است. از آثار او می‌توان به «گل‌ی برای تو» اشاره کرد. شعر «باران» از معروف‌ترین شعرهای اوست. او در سال ۱۳۵۱، در سن ۶۳ سالگی از دنیا رفت. **۷۶**

تمرین

الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

درست نادرست

- ۱- هم خانواده‌ی واژه‌های «تحقیر و منتظر» به ترتیب «حقیر و منظم» است. درست نادرست [۶۸]
- ۲- جمله‌ی «من هدیه‌های بسیاری به او بخشیده‌ام.» به بخش دیگری برای کامل تر شدن نیاز ندارد. درست نادرست [۶۹]
- ۳- در جمله‌ی «علی، حسن و رضا در مدرسه همدیگر را دیدند و با هم بازی کردند.» یک حرف ربط وجود دارد. درست نادرست [۷۰]

ب)

جاهای خالی را پر کنید.

۴- با توجه به متن درس «آرش کمان‌گیر»، جاهای خالی را پر کنید.

الف) فرماندهی سپاه توران **افزایند** نام داشت.

ب) تیر آرش در کنار رود **سینون** بر تنه‌ی درخت گردویی نشست.

پ) آرش کمان‌گیر برای پرتاب تیر، بالای قلعه **دماوند** ایستاد.

پ)

جور کنید.

۵- واژه‌های هم معنی را به هم وصل کنید.

[۶۷]

تیر پرواز	خوار کردن	خاور	بامداد	تحقیر
●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
مشرق	پایدار	تیزبال	صبح زود	استوار

[۶۷]

۶- واژه‌هایی را که در کنار یکدیگر واژه‌ی جدید می‌سازند، هم‌رنگ کنید.

انداز	تیر	خواب	کمان
آلود	بال	گیر	تیز

ت گزینیه درست را با علامت ✓ مشخص کنید.

۷- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) شاهنامه اثر فردوسی است.

(۲) آرش کمانگیر تیرانداز ماهر تورانی بود. ✓

(۳) شعر «باران» از گلچین گیلانی است.

(۴) در داستان آرش کمانگیر، پس از پرتاب تیر دو سپاه ایران و توران آشتی کردند.

۸- کدام یک از گزینه‌های زیر پیام کاملی را منتقل نمی‌کند؟

(۱) مرز را پرواز تیری می‌دهد سامان

(۳) دانه‌های گرد باران ✓

۹- کدام گزینه به فداکاری آرش اشاره نمی‌کند؟

(۱) همه نیروی او از تن بیرون خواهد رفت.

(۳) جانش را در تیر خواهد گذاشت.

۱۰- با توجه به عبارت شعری «توی این دریای جوشان / جنگل وارونه پیدا» چرا شاعر جنگل را وارونه می‌دیده است؟

(۱) چون در هنگام دویدن، درختان وارونه دیده می‌شوند.

(۲) چون درختان در اثر رعد و برق، قطع شده و وارونه دیده می‌شوند.

(۳) چون عکس درختان در آب افتاده و وارونه دیده می‌شدند. ✓

(۴) چون شاعر روی زمین دراز کشیده و درختان را از پایین به بالا به صورت وارونه می‌دیده است.

۱۱- عبارت «مرز را پرواز تیری می‌دهد سامان» دقیقاً به چه معناست؟

(۱) سامان یافتن کشور به دست این تیر نیست.

(۳) پرتاب یک تیر می‌تواند مرز کشور را به نظم و آرامش برساند. ✓

(۲) این تیر باعث آشتی کردن دو سپاه می‌شود.

(۴) پرتاب این تیر می‌تواند باعث آرامش و نظم راه‌ها شود.

ت به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

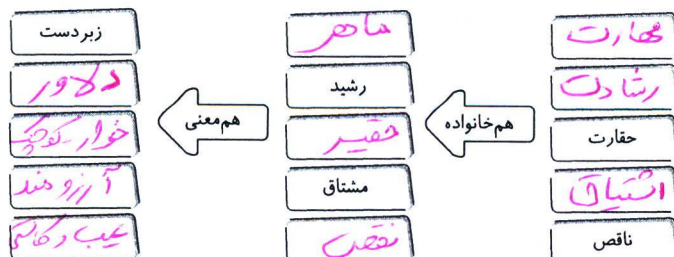
۱۲- در جمله‌ی «پرنده‌ی تیزبال پرواز کرد بر تنه‌ی درخت نشست.» کدام قسمت جمله نیاز به حرف ربط دارد؟ حرف ربط مورد نظر را بنویسید.

عبارت فعل «پرواز کرد» به حرف ربط «و» نیاز است.

۱۳- مفهوم بیت «آری، آری، جان خود در تیر کرد آرش / کار صدها، صدهزاران تیغی شمشیر کرد آرش» را بنویسید.

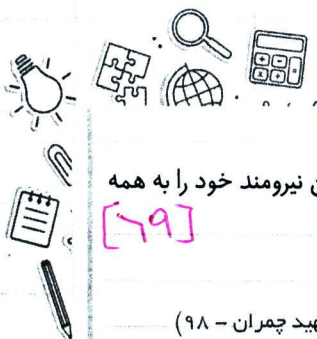
آرش! پرتاب تیر جان خود را فدا کرد و کار او به اندازه‌ی یک صدهزاران برابری آرش است.

۱۴- نمودار زیر را کامل کنید.

۱۵- جدول زیر را کامل کنید. (منتخب معلمان برگزیده)

جمله	پیام جمله
خوب ببینید! در بدن من هیچ عیب و نقصی نیست.	تندرستی من در بدن من نهفته است.
قاصد عیب و نقص ندارد.	بلند قامتی و راست قامتی آرش

۱۶- در عبارت زیر، چند جمله و چند واژه‌ی جمع وجود دارد؟

ایرانیان از پیروزی ناامید شده بودند. روزگار به سختی می‌گذشت و چاره‌ای جز بردباری نبود. آرش بازوان و تن نیرومند خود را به همه نشان داد و گفت: «خوب ببینید!»

[۶۹]

تعداد واژه‌های جمع: **۲ واژه**

تعداد جمله: **۲ جمله**

۱۷- با توجه به شعر «باران»، بخش دوم هر عبارت را در جاهای خالی بنویسید. (خراسان جنوبی - مدرسه‌ی شهید چمران - ۹۸)

[۷۴]

توی جنگل‌های گیلان	کوکن ده ساله بودم
می‌دویدم همچو آهو	من و برادرم از سرچو
توی این دریای جوشان	جنگل وارونه پیدا
بس گوارا بود باران!	به! چه زیبا بود باران!

۱۸- با رعایت اصول بند روایتی، یک خاطره بنویسید.

[۷۱]

من پنج ساله بودم که ماهان و بابا گفتند قراره یک خواهر کوچولو به خانواده ما اضافه بشود. اول خوشحال شدم و فکر کردم خواهم که به دنیا بیاید هم او را دوست دارم و کسی به من توجه نکند. روزی که از بیمارستان برگشتند خواهر کوچولو را برای اولین بار دیدم احساس کردم یک فرشته به من لجنده زرد و از همان لحظه او شد یا رورفتی و دوست من...

۱۹- برای جدول زیر، پرسش‌های مناسب طرح کنید.

۱۲	۱۱	۹	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	۱۱	۹	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	۱۱	۹	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	۱۱	۹	۶	۵	۴	۳	۲	۱

- ۱- از استان‌های شمالی کشور
- ۲- متضاد «سرد»
- ۳- همان محبت است
- ۴- به معنی «آزاد»
- ۵- اول هر کلمه را منگونی
- ۶- بود هرگزی درد استان آذربایجان
- ۷- رفت مسافرتی به چیم ایران
- ۸- توانا بود کوچک
- ۹- من و تو
- ۱۰- محقق «امیر»
- ۱۱- هم خانواده «ازوق»
- ۱۲- هم معنی «شاید»

شماره مفاهیم

فهرست نگارش

شماره فصل

۴

مفاهیم تکمیلی شما

محتوای بیشتر خودتو ارزیابی کن